

HOOGGEERZAME HEEREN DIRECTEUREN ONZER
VEREENIGING,
HOOGACHTBARE HEEREN CURATOREN DEZER
HOOGESCHOOL,
HOOGGELEERDE HEEREN PROFESSOREN,
ZEERGELEERDE HEEREN DOCTOREN IN ONDER-
SCHEIDENE WETENSCHAPPEN,
WELEDELE HEEREN STUDENTEN,
EN VOORTS GIJ ALLEN, DIE HIERHEEN ZIJT
OPGEKOMEN OM DOOR UWE TEGENWOOR-
DIGHEID AAN DEZE PLECHTIGHEID LUISTER
BIJ TE ZETTEN,

ZEER GEWENSCHTE TOEHOORDERS!

In den strijd van taai voort- of langzaam uitlevende oude leuzen en twijfelend overwogen of stellig verkondigde nieuwe beginselen, schijnt zich in onze nieuwe letteren een verblijdende kentering der geesten te openbaren. Van de hoogte van het eenzame, heilige „ik” wil men weer afdalen naar de gemeenschap; van den schijn wil men naar het wezen; in de werkelijkheid zoekt men de idee; aan den vorm bindt men de gedachte; achter de zinnen speurt men de ziel. Een behoefte spreekt zich uit aan algemeene grondslagen, aan vastheid van richting, en zekerheid van doel. De grondwet, die luidde: de kunst om zichzelf, schijnt opgeheven; het woord tendens klinkt niet meer als een vonnis; God en godsdienst kwamen weer in het zicht. En historie en traditie beginnen weer waarde te krijgen. De beste kenner wellicht van onze nieuwste poëzie ziet met ingenomenheid den terugkeer der jongste Roomsche dichters tot het zuivere Katholieke dogma en de zuivere Katholieke atmosfeer; en de verzen van een jongen Calvinist verbindt hij onmiddellijk met de kunst van 17de-eeuwsche geestverwanten¹⁾. Zoo kan ook opnieuw weer de vraag gesteld worden, die den meesten reeds lang geen vraag meer leek: hoe is de verhouding van schoonheid en vroomheid, van kunst en godsdienst, van literatuur en christelijke moraal?

Dat dit een kwestie is ook van groote practische beteekenis, weet men uit de geschiedenis van onze eigen letterkunde. Geen beschrijver daarvan, of hij geeft verslag van de conflicten tusschen Gereformeerde moralisten, en „vrijer” denkende kunstenaars. De sympathie gaat daarbij